

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 23 januari 2018*

”Begäran om förhandsavgörande – Polissamarbete och straffrättsligt samarbete –
Rambeslut 2002/584/RIF – Europeisk arresteringsorder – Förfarande för överlämnande mellan
medlemsstater – Skäl till att verkställighet av den europeiska arresteringsordern ska vägras – Artikel 3
led 3 – Minderåriga – Krav på kontroll av lägsta ålder för att ställas till straffrättsligt ansvar, eller
bedömning i det enskilda fallet av huruvida de ytterligare villkor som föreskrivs i den verkställande
medlemsstaten för att i det konkreta fallet kunna åtala eller döma en minderårig är uppfyllda”

I mål C-367/16,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Hof van beroep te
Brussel (appellationsdomstol i Bryssel, Belgien) genom beslut av den 23 juni 2016, som inkom till
domstolen den 5 juli 2016, i ett förfarande i samband med verkställighet av en europeisk
arresteringsorder mot

Dawid Piotrowski

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts, vice ordföranden A. Tizzano (referent),
avdelningsordförandena R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen, J. Malenovský, E. Levits,
C.G. Fernlund och C. Vajda samt domarna J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, C. Toader, S. Rodin,
F. Biltgen och K. Jürimäe,

generaladvokat: Y. Bot,

justitiesekreterare: biträdande justitiesekreterare M.-A. Gaudissart,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 13 juni 2017,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Belgiens regering, genom C. Pochet, L. Van den Broeck, C. Van Lul och N. Cloosen, samtliga i
egenskap av ombud,
- Irland, genom A. Joyce och J. Quaney, båda i egenskap av ombud, biträdda av J. Fitzgerald, BL,
- Frankrikes regering, genom D. Colas och R. Coesme, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: nederländska.

- Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av L. Ventrella, avvocato dello Stato,
  - Polens regering, genom B. Majczyna och J. Sawicka, båda i egenskap av ombud,
  - Rumäniens regering, genom R. Mangu, M. Chicu och E. Gane, samtliga i egenskap av ombud,
  - Europeiska kommissionen, genom R. Troosters och S. Grünheid, båda i egenskap av ombud,
- och efter att den 6 september 2017 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,
följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 3 led 3 i rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (EGT L 190, 2002, s. 1), i dess lydelse enligt rådets rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009 (EUT L 81, 2009, s. 24) (nedan kallat rambeslut 2002/584).
- 2 Begäran har framställts i ett förfarande i samband med verkställighet i Belgien av en europeisk arresteringsorder utfärdad den 17 juli 2014 av Sąd Okręgowy w Białymstoku (regiondomstolen i Białystok, Polen) mot Dawid Piotrowski.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 I skälen 5–7 i rambeslut 2002/584 anges följande:
  - ”(5) Målet för unionen att bli ett område med frihet, säkerhet och rättvisa har medfört att behovet av utlämning mellan medlemsstaterna har försvunnit, och att det skall ersättas av ett system för överlämnande mellan rättsliga myndigheter. De nuvarande förfarandena för utlämning är komplicerade och riskerar att ge upphov till förseningar, vilket kan avhjälpas genom införande av ett nytt förenklat system för överlämnande av dömda eller misstänkta personer för verkställighet av domar eller lagföring. De traditionella samarbetsförbindelser mellan medlemsstaterna som hittills varit rådande bör ersättas av ett system med fri rörlighet för straffrättsliga avgöranden, såväl preliminära som slutliga, i ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.
  - (6) Den europeiska arresteringsorder som införs genom detta rambeslut utgör den första konkreta åtgärde[n] på det straffrättsliga området rörande principen om ömsesidigt erkännande, vilken Europeiska rådet har kallat en ’hörnsten’ i det rättsliga samarbetet.
  - (7) Eftersom målet att ersätta den multilaterala utlämningsordning som bygger på Europeiska utlämningskonventionen av den 13 december 1957 inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför på grund av dess omfattning och verkningar bättre kan uppnås på unionsnivå, kan rådet vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen och i artikel 5 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i den sistnämnda artikeln går detta rambeslut inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.”

4 Artikel 3 i rambeslutet har följande lydelse:

”Den rättsliga myndigheten i den verkställande medlemsstaten (nedan kallad den verkställande rättsliga myndigheten) skall vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder i följande fall:

...

3. Om den person som är föremål för en europeisk arresteringsorder på grund av sin ålder ännu inte kan ställas till straffrättsligt ansvar för de gärningar som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern enligt den verkställande medlemsstatens lag.”

5 I artikel 15 i rambeslut 2002/584 föreskrivs följande:

”1. Den verkställande rättsliga myndigheten skall, inom de tidsfrister och enligt de villkor som anges i detta rambeslut, besluta om en person skall överlämnas.

2. Om den verkställande rättsliga myndigheten anser att de uppgifter som den utfärdande medlemsstaten har meddelat inte är tillräckliga för att myndigheten skall kunna besluta om överlämnandet, skall den begära att utan dröjsmål få nödvändiga kompletterande uppgifter, i synnerhet sådana som rör artiklarna 3–5 och 8, och får dessutom fastställa en tidsfrist inom vilken de skall inkomma, med beaktande av nödvändigheten att iaktta den tidsfrist som anges i artikel 17.

3. Den utfärdande rättsliga myndigheten får när som helst överföra alla användbara kompletterande uppgifter till den verkställande rättsliga myndigheten.”

6 I skäl 8 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/800 av den 11 maj 2016 om rättssäkerhetsgarantier för barn som är misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden (EUT L 132, 2016, s. 1) anges följande:

”När barn är misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden eller är föremål för förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder enligt ... rambeslut 2002/584/RIF (eftersökta personer) bör medlemsstaterna se till att barnets bästa alltid kommer i främsta rummet, i enlighet med artikel 24.2 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad *stadgan*).”

7 I artikel 1 i detta direktiv anges följande:

”I detta direktiv fastställs gemensamma minimiregler om vissa rättigheter för barn som är

a) misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden, eller

b) föremål för förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder enligt rambeslut 2002/584/RIF ...”

8 Enligt artikel 3 led 1 i detta direktiv avses med ”barn” en person som är yngre än 18 år.

9 I artikel 17 i direktiv 2016/800, vilken har rubriken ”Förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder”, föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna ska se till att de rättigheter som avses i artiklarna 4, 5, 6, 8, 10–15 och 18 i tillämpliga delar ska gälla även för barn, som är eftersökta personer, när de grips i den verkställande medlemsstaten i samband med ett förfarande avseende en europeisk arresteringsorder.”

Belgisk rätt

- 10 I artikel 4.3 i wet betreffende het Europees aanhoudingsbevel (lag om europeisk arresteringsorder) av den 19 december 2003 (*Belgisch Staatsblad* av den 22 december 2003, s. 60075, nedan kallad lagen om europeiska arresteringsordern), anges att "[v]erkställigheten av europeisk arresteringsorder får vägras ... om den person som är föremål för en europeisk arresteringsorder på grund av sin ålder ännu inte kan ställas till straffrättsligt ansvar för de gärningar som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern enligt belgisk rätt".
- 11 Artikel 36 i wet betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade (lagen om skydd för barn och ungdomar, omhändertagande av minderåriga som begått en gärning som kvalificeras som brott och ersättning för den skada som denna gärning orsakat), av den 8 april 1965 (*Belgisch Staatsblad* av den 15 april 1965, s. 4014), i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet (nedan kallad lagen om skydd för barn och ungdomar), har följande lydelse:
- "Jeugdrechtbank (ungdomsdomstolen) ska pröva
- ...
- 4° åtal som väcks av åklagarmyndigheten mot personer som lagförs för en gärning som kvalificeras som ett brott, vilket begåtts före 18 års ålder.
- ..."
- 12 Artikel 57bis i denna lag har följande lydelse:

"§ 1. Om den person som överlämnats till Jeugdrechtbank (ungdomsdomstolen) med anledning av ett brott var 16 år eller äldre vid tidpunkten för gärningen och Jeugdrechtbank (ungdomsdomstolen) finner att en åtgärd för tagande i förvar, tillsyn eller uppfostran inte är tillräcklig, får den, genom motiverat beslut, förklara sig obehörig och återförvisa ärendet till åklagarmyndigheten för väckande av åtal vid antingen, om den berörda personen är misstänkt för att ha begått ett brott eller förseelse, en särskild avdelning inom Jeugdrechtbank (ungdomsdomstolen) som tillämpar allmän straffrätt och allmänna straffrättsliga förfaranden, eller, om den berörda personen är misstänkt för att ha begått ett allvarligt brott, behörig brottmålsdomstol med den sammansättning som föreskrivs i artikel 119.2 i processlagen. Jeugdrechtbank (ungdomsdomstolen) kan emellertid överlåta ärendet endast om dessutom något av följande villkor är uppfyllt:

- personen i fråga redan har varit föremål för en eller flera av de åtgärder som nämns i artikel 37 § 2, § 2bis eller § 2ter, eller om erbjudande om gottgörelse har lämnats, på det sätt som nämns i artiklarna 37bis–37quinquies.
- om det rör sig om en gärning som nämns i artiklarna 373, 375, 393–397, 400, 401, 417 ter, 417quater och 471–475 i strafflagen eller om försök att begå sådan gärning som nämns i artiklarna 393–397 i strafflagen.

Bedömningen ska baseras på den berörda personens personlighet, omgivning och mognad.

Denna bestämmelse kan tillämpas även när vederbörande har fyllt 18 år då dom meddelas. I sådant fall jämnställs personen med en minderårig för tillämpning av detta kapitel.

§ 2. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 36bis får Jeugdrechtbank (ungdomsdomstolen) inte överlämna ett ärende med tillämpning av denna artikel förrän den har låtit göra en social utredning och en medicinsk och psykologisk undersökning enligt artikel 50 andra stycket.

Syftet med den medicinska och psykologiska undersökningen är att bedöma situationen utifrån den berörda personens personlighet, omgivning och mognad. Typen av gärningar som personen anklagas för och deras frekvens och svårighetsgrad ska beaktas i den mån de bidrar till bedömningen av personligheten. Kungen ska fastställa de regler enligt vilka den medicinska och psykologiska undersökningen ska genomföras.

Dock gäller följande:

- 1° Jeugdrechtbank (ungdomsdomstolen) kan dock överföra ett ärende till annan behörig domstol utan att ha tillgång till någon rapport om den medicinska och psykologiska undersökningen, om den konstaterar att personen håller sig undan från undersökningen eller vägrar låta sig undersökas.
- 2° Jeugdrechtbank (ungdomsdomstolen) kan överföra ett ärende till annan behörig domstol utan att låta göra någon social utredning och utan att behöva begära en medicinsk och psykologisk undersökning, om en åtgärd redan har vidtagits i form av en dom mot en person under 18 år på grund av en eller flera av denna efter fyllda 16 år begångna gärningar som nämns i artiklarna 323, 373–378, 392–394, 401 och 468–476 i strafflagen och personen i fråga åtalas på nytt på grund av en eller flera av dessa gärningar som har begåtts efter den första domen. Rättegångshandlingarna i det tidigare förfarandet ska fogas till handlingarna i det nya målet.
- 3° Jeugdrechtbank (ungdomsdomstolen) beslutar på samma villkor om ansökan om överföring till annan behörig domstol avseende en person under 18 år som efter fyllda 16 år har begått en gärning som straffas med fängelse i mer än 20 år och som blir föremål för åtal först efter det att personen fyllt 18 år.

...”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 13 Dawid Piotrowski är polsk medborgare, född den 11 augusti 1993 i Lapy (Polen).
- 14 Den 17 juli 2014 utfärdade Sąd Okręgowy w Białymstoku (regiondomstolen i Białystok) en europeisk arresteringsorder avseende Dawid Piotrowski, i syfte att få vederbörande överförd till polska myndigheter för verkställande av två domar som meddelats av denna domstol. Genom den första domen, som meddelades den 15 september 2011, dömdes Dawid Piotrowski till sex månaders fängelse för cykelstöld. Genom den andra domen, som meddelades den 10 september 2012, dömdes Dawid Piotrowski till två år och sex månaders fängelse för att ha lämnat oriktiga uppgifter angående ett allvarligt attentat.
- 15 Genom beslut av den 6 juni 2016 förordnade onderzoekrechter van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (undersökningsdomaren vid nederländskspråkiga sektionen vid förstainstansrätten i Bryssel, Belgien) om att Dawid Piotrowski skulle frihetsberövas i avvaktan på hans överlämnande till den utfärdande medlemsstaten, Republiken Polen, för verkställande av domen av den 10 september 2012.
- 16 I detta beslut hävdade dock undersökningsdomaren, med beaktande av artikel 4.3 i lagen om europeisk arresteringsorder, att den arresteringsorder som utfärdats av Sąd Okręgowy w Białymstoku (regiondomstolen i Białystok) inte kunde verkställas såvitt avser domen av den 15 september 2011, eftersom den berörda personen var 17 år när brottet begicks och att de villkor som gäller i Belgien för åtala en minderårig som fyllt 16 år vid tidpunkten för gärningen inte var uppfyllda i förevarande fall.

- 17 Den 7 juni 2016 överklagade procureur des Konings (allmänna åklagaren, Belgien) detta beslut till Hof van beroep te Brussel (appellationsdomstol i Bryssel, Belgien) i den del det avsåg den delvisa vägran att verkställa den aktuella europeiska arresteringsordern.
- 18 Procureur des Konings (allmänna åklagaren) hävdade härvidlag att även om straffbarhetsåldern har fastställts till 18 år kan en minderårig över 16 år enligt lagen om skydd för barn och ungdomar likväl hållas straffrättsligt ansvarig när vederbörande begått trafikbrott eller om Jeugdrechtbank (ungdomsdomstol) överlämnar det aktuella målet till annan behörig domstol i de fall som avses och i enlighet med de villkor som föreskrivs i denna lag. När grunden för avslag i artikel 4.3 i lagen om europeisk arresteringsorder tillämpas är det i detta sammanhang tillräckligt att göra en abstrakt prövning av den åldersgräns som gäller för att den berörda minderåriga personen ska anses straffbar. Det är således inte nödvändigt att göra en bedömning i det enskilda fallet i enlighet med de ytterligare villkor som ska vara uppfyllda enligt belgisk rätt för att eventuellt kunna lagföra en sådan minderårig.
- 19 Till följd av detta överklagande delades ärendet avseende verkställandet av den europeiska arresteringsordern i två delar.
- 20 Den 21 juni 2016 prövade Raadkamer van Nederlandstalige Rechtbank van eerste aanleg te Brussel (rådgivande avdelningen vid den nederländskspråkiga förstainstansdomstolen i Bryssel, Belgien) den del av arresteringsordern som gällde domen av den 10 september 2012, och förordade därvid att Dawid Piotrowski skulle överlämnas till Republiken Polen för verkställande av domen.
- 21 När det däremot gäller överklagandeförfarandet avseende verkställigheten av domen av den 15 september 2011, konstaterade Hof van beroep te Brussel (Bryssels appellationsdomstol), i likhet med procureur des Konings (allmänna åklagaren), att enligt belgisk lag, i andra fall än trafikförseelser, kan en minderårig över 16 år anses straffbar endast för det fall Jeugdrechtbank (ungdomsdomstolen) förklarar sig inte kunna pröva ärendet och hänskjuter det tillbaka till åklagarmyndigheten för åtal antingen vid en särskild avdelning inom den domstolen eller vid behörig allmän brottmålsdomstol, beroende på det brott som begåtts.
- 22 Enligt artikel 57bis.1 i lagen om skydd för barn och ungdomar får Jeugdrechtbank (ungdomsdomstolen) emellertid överlämna ärendet endast om något av följande villkor är uppfyllt: om den berörda personen redan har varit föremål för en eller flera åtgärder för tagande i förvar; tillsyn eller uppfostran eller ett erbjudande om gottgörelse i form av medling och samråd, eller om personen begått ett sådant allvarligt brott eller försök till sådant brott som anges i de uttryckligen angivna artiklarna i strafflagen. I denna bestämmelse föreskrivs dessutom att beslutet om överlämnade som fattas av denna domstol ska grundas på en bedömning av den berörda personens personlighet, omgivning och mognad. Enligt artikel 57bis.2 i denna lag får denna domstol i princip bara överlämna ärendet efter det att den har låtit göra en social utredning och en medicinsk och psykologisk undersökning av personen i fråga.
- 23 Hof van beroep te Brussel (Bryssels appellationsdomstol) har såvitt avser detta regelverk påpekat att praxis från Hof van Cassatie (Högsta domstolen, Belgien) inte är enhetlig när det gäller tolkningen av artikel 4.3 i lagen om europeisk arresteringsorder.
- 24 När det gäller grunderna för att vägra verkställighet i enlighet med denna bestämmelse, konstaterade andra avdelningen, franskspråkiga sektionen vid Hof van Cassatie (Högsta domstolen, Belgien) i dom av den 6 februari 2013, i huvudsak, att eftersom förfarandet för överlämnande av ärenden till en annan behörig domstol inte är tillämpligt på en person som lagförs av myndigheterna i en annan medlemsstat än Konungariket Belgien, är det – i fråga om överlämning av en underårig person på grund av en europeisk arresteringsorder – nödvändigt att göra en bedömning i det enskilda fallet av huruvida de nödvändiga villkoren är uppfyllda för att åtala eller döma personen i Belgien i egenskap av verkställande medlemsstat. I en dom av den 11 juni 2013 fann Hof van Cassatie (Högsta domstolen), som avgjorde målet i plenum, däremot att principen om ömsesidigt erkännande innebär

att domstolen i den verkställande medlemsstaten inte som villkor för beslutet att överlämna en minderårig som är föremål för en europeisk arresteringsorder kräva att ett särskilt beslut om överlämnande av målet till annan behörig domstol ska fattas. Domstolen måste för en sådan överlämning begränsa sig till att göra en abstrakt bedömning av ålderskriteriet för den minderåriges straffbarhet.

25 Mot bakgrund av denna osäkra rättspraxis och det faktum att grunden för vägran i artikel 4.3 i lagen om europeisk arresteringsorder utgör ett införlivande av det tvingande skälet för att vägra verkställighet i artikel 3 led 3 i rambeslut 2002/584, fann Hof van beroep te Brussel (Bryssels appellationsdomstol) att det var nödvändigt att begära att EU-domstolen klargör räckvidden av denna bestämmelse i unionsrätten för att säkerställa att belgisk rätt tolkas i enlighet med sistnämnda bestämmelses lydelse och syfte.

26 Mot denna bakgrund beslutade Hof van beroep te Brussel (Bryssels appellationsdomstol) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:

”1) Ska artikel 3 led 3 i rambeslut [2002/584] tolkas så, att endast personer som är myndiga enligt den verkställande medlemsstatens lag får överlämnas, eller får den verkställande medlemsstaten enligt ovannämnda artikel också överlämna minderåriga som enligt nationella bestämmelser kan ställas till straffrättsligt ansvar från en viss ålder (om ett antal villkor i förekommande fall är uppfyllda)?

2) Om det enligt artikel 3 led 3 i rambeslut [2002/584] inte är förbjudet att överlämna minderåriga, ska bestämmelsen då tolkas så, att

a) den omständigheten att det finns en (teoretisk) möjlighet att straffa minderåriga från en viss ålder enligt nationell rätt är tillräcklig som kriterium för att tillåta ett överlämnande (med andra ord genom att det görs en abstrakt prövning på grundval av kriteriet ’den ålder från vilken en person kan ställas till straffrättsligt ansvar’, utan att hänsyn tas till eventuella ytterligare villkor), eller så, att

b) varken principen om ömsesidigt erkännande i artikel 1.2 i rambeslut [2002/584] eller artikel 3 led 3 i nämnda rambeslut utgör hinder för att den verkställande medlemsstaten gör en konkret prövning i det enskilda fallet, vid vilken det angående den person som eftersöks i samband med överlämnandet kan krävas att samma villkor för straffrättsligt ansvar ska vara uppfyllda som gäller för den verkställande medlemsstatens egna medborgare med hänsyn till deras ålder vid tiden för gärningarna, arten av de gärningar som de anklagas för och eventuellt också tidigare straff i den utfärdande medlemsstaten, vilka har lett till en åtgärd i uppfostrande syfte, även om dessa villkor inte gäller i den utfärdande medlemsstaten?

3) Om den verkställande medlemsstaten får göra en konkret prövning ska då, för undvikande av straffrihet, inte åtskillnad göras mellan överlämnande för lagföring och överlämnande för verkställighet av straff?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

27 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 3 led 3 i rambeslut 2002/584 ska tolkas så, att den verkställande rättsliga myndigheten ska vägra att överlämna var och en som är föremål för en europeisk arresteringsorder och som anses vara minderårig enligt lagen i den verkställande medlemsstaten, eller att myndigheten endast ska vägra att överlämna minderåriga som enligt denna lag inte har uppnått den ålder som krävs för att ställas till straffrättsligt ansvar för de gärningar som ligger till grund för den arresteringsorder som utfärdats mot dem.

- 28 I artikel 3 led 1 i rambeslut 2002/584 föreskrivs att den verkställande rättsliga myndigheten ska vägra verkställighet av den europeiska arresteringsordern om den person som är föremål för denna order på grund av sin ålder ännu "inte kan ställas till straffrättsligt ansvar för de gärningar som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern enligt den verkställande medlemsstatens lag".
- 29 Det framgår således av lydelsen i artikel 3 led 3 i rambeslut 2002/584 att skälet för att vägra verkställighet enligt denna bestämmelse inte är tillämpligt på minderåriga i allmänhet, utan hänför sig enbart till minderåriga som inte uppnått den ålder som krävs enligt lagen i den verkställande medlemsstaten för att ställas till straffrättsligt ansvar för de gärningar som ligger till grund för en arresteringsorder som utfärdats mot dem.
- 30 Unionslagstiftaren har således inte avsett att undanta alla minderåriga från överlämnande, utan enbart de personer som på grund av sin ålder inte kan bli föremål för åtal eller fällande brottmålsdom i den verkställande medlemsstaten för de aktuella gärningarna, varvid denna medlemsstat, i avsaknad av harmonisering på detta område, behåller sin befogenhet att bestämma den lägsta ålder från och med vilken en person uppfyller villkoren för att ställas till straffrättsligt ansvar för sådana gärningar.
- 31 Av detta följer, såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 32 i sitt förslag till avgörande, att artikel 3 led 3 i rambeslut 2002/584 ska tolkas så, med hänsyn till dess lydelse, att den i princip inte tillåter de verkställande rättsliga myndigheterna att vägra överlämnande av minderåriga som är föremål för en europeisk arresteringsorder, när dessa har uppnått den lägsta ålder från och med vilken de kan ställas till straffrättsligt ansvar enligt lagen i den verkställande medlemsstaten för de gärningar som ligger till grund för en arresteringsorder som utfärdats mot dem.
- 32 Som generaladvokaten har påpekat i punkt 29 i sitt förslag till avgörande tycks förarbetena till denna bestämmelse utgöra stöd för en sådan tolkning.
- 33 Med anledning av kommissionens förslag till rådets rambeslut om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (KOM(2001) 522 slutlig) (EGT C 332E, 2001, s. 305), föreslog Europaparlamentet, i sin rapport av den 14 november 2001 som innehåller förslaget till lagstiftningsresolution med ändringar till förslaget (A5-0397/2001), att det i artikel 30a skulle införas ett fakultativt skäl för att vägra verkställa en europeisk arresteringsorder med avseende på en person som inte ännu anses vara "straffbar" enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning.
- 34 Det framgår således att Europaparlamentet genom en sådan ändring, på grundval av vilken det tvingande skälet för att vägra verkställighet i artikel 3 led 3 i rambeslut 2002/584 slutligen infördes, avsåg att införa ett särskilt undantag från genomförandet av systemet för den europeiska arresteringsordern som inte syftar till att utesluta överlämnande av alla minderåriga i allmänhet, utan endast de personer som på grund av sin ålder inte får bli föremål för några straffrättsliga förfaranden eller fällande brottmålsdom enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning för de gärningar som ligger till grund för den arresteringsorder som utfärdats mot dem.
- 35 Den tolkning som görs av artikel 3 led 3 i rambeslut 2002/584 i punkt 31 i denna dom stöds slutligen även av det regelverk i vilket detta rambeslut ingår.
- 36 Det ska nämligen i detta hänseende konstateras att direktiv 2016/800, såsom framgår av artikel 1 b, för att särskilt främja respekten för de grundläggande rättigheter för minderåriga som skyddas av stadgan och Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, undertecknad i Rom den 4 november 1950, innehåller gemensamma minimiregler som bland annat gäller skydd för barns processuella rättigheter, det vill säga personer under 18 år som är föremål för ett förfarande i samband med en europeisk arresteringsorder enligt rambeslut 2002/584. I artikel 17 i direktivet föreskrivs att flera rättigheter för barn som är misstänkta eller tilltalade i nationella straffrättsliga förfaranden ska gälla i tillämpliga delar med avseende på barn som är föremål för en sådan arresteringsorder, så snart de grips i den verkställande medlemsstaten.

- 37 Dessa bestämmelser i direktiv 2016/800 bekräftar att unionslagstiftningen och i synnerhet rambeslut 2002/584 i princip inte förbjuder de verkställande rättsliga myndigheterna att överlämna minderåriga som är straffbara i den verkställande medlemsstaten. Enligt detta direktiv åläggs emellertid dessa myndigheter i samband med genomförandet av rambeslut 2002/584 att säkerställa att sådana minderåriga omfattas av vissa särskilda processuella rättigheter som garanteras i nationella straffrättsliga förfaranden, för att, såsom framgår av skäl 8 i direktivet, tillse att barnets bästa alltid kommer i främsta rummet i enlighet med artikel 24.2 i stadgan, när det är föremål för en europeisk arresteringsorder.
- 38 Mot bakgrund av det ovanstående ska den första frågan besvaras på följande sätt. Artikel 3 led 3 i rambeslut 2002/584 ska tolkas så, att den verkställande rättsliga myndigheten enbart ska vägra att överlämna minderåriga som är föremål för en europeisk arresteringsorder, när dessa enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning inte har uppnått den ålder som krävs för att ställas till straffrättsligt ansvar för de gärningar som ligger till grund för den arresteringsorder som utfärdats mot dem.

Den andra frågan

- 39 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida artikel 3 led 3 i rambeslut 2002/584 ska tolkas så, att när den verkställande rättsliga myndigheten ska besluta om att överlämna en minderårig som är föremål för en europeisk arresteringsorder, ska den endast kontrollera att den berörda personen har uppnått minimiåldern för att ställas till straffrättsligt ansvar i den verkställande medlemsstaten för de gärningar som ligger till grund för en sådan arresteringsorder, eller att myndigheten även kan bedöma huruvida de ytterligare villkor avseende en personlig utredning, vilka i det konkreta fallet uppställs enligt lagen i denna medlemsstat för åtal eller en fällande dom mot en minderårig, är uppfyllda i förevarande fall.
- 40 Det ska härefter erinras om att enligt domstolens fasta praxis ska vid tolkningen av en unionsbestämmelse inte bara lydelsen beaktas, utan även sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i (se, bland annat, dom av den 11 januari 2017, Grundza, C-289/15, EU:C:2017:4, punkt 32, och dom av den 25 januari 2017, Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, punkt 30).
- 41 När det gäller lydelsen i artikel 3 led 3 i rambeslut 2002/584 framhåller domstolen att bestämmelsen har formulerats så, att den verkställande rättsliga myndigheten ska vägra verkställighet av den europeiska arresteringsordern om den person som är föremål för denna order ”på grund av sin ålder ännu inte kan ställas till straffrättsligt ansvar för de gärningar som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern enligt den verkställande medlemsstatens lag”.
- 42 Det följer således av ordalydelsen i denna bestämmelse att för att vägra ett överlämnande av en minderårig som är föremål för en europeisk arresteringsorder, ska den verkställande rättsliga myndigheten endast försäkra sig om att vederbörande inte har uppnått minimiåldern för att åtalas eller dömas för brott enligt lagen i den verkställande medlemsstaten avseende motsvarande gärningar som dem som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern.
- 43 Artikel 3 led 3 i rambeslut 2002/584 innebär således inte någon möjlighet för den verkställande rättsliga myndigheten att i samband med beslutet om huruvida den berörda personen ska överföras även beakta de ytterligare villkor angående en personlig utvärdering, vilka i det konkreta fallet uppställs enligt lagen i myndighetens medlemsstat för att åtala eller eventuellt döma en minderårig, såsom villkoren i förevarande fall i artikel 57bis.1 och 57bis.2 i lagen om till skydd av barn och ungdomar. Det ankommer på den utfärdande rättsliga myndigheten att tillämpa de särskilda reglerna om åtal för gärningar som begåtts av minderåriga i sin medlemsstat.

- 44 Mot denna bakgrund innebär lydelsen i artikel 3 led 3 i rambeslut 2002/584 att bestämmelsen, i avsaknad av en uttrycklig hänvisning i detta avseende, inte kan tolkas så att den verkställande rättsliga myndigheten ska vägra att överlämna en minderårig som är föremål för en europeisk arresteringsorder på grundval av en bedömning av den personens särskilda situation och de omständigheter som ligger till grund för utfärdandet av den arresteringsorder som utfärdats mot den personen, mot bakgrund av sådana ytterligare villkor avseende en personlig utvärdering, som i det konkreta fallet utgör villkor för en minderårigs straffbarhet för sådana gärningar i den verkställande medlemsstaten.
- 45 Denna slutsats bekräftas, såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 55 i sitt förslag till avgörande, av bestämmelsens sammanhang och systematik samt av de mål som eftersträvas med rambeslut 2002/584.
- 46 När det gäller sammanhanget och systematiken i artikel 3 led 3 i rambeslut 2002/584, ska det erinras om att rambeslutet, såsom särskilt framgår av artikel 1.1 och 1.2 liksom av skälen 5 och 7, avser att ersätta den multilaterala utlämningsordningen, som grundas på den europeiska utlämningskonventionen av den 13 december 1957, med ett system för överlämnande av dömda eller misstänkta personer mellan rättsliga myndigheter för verkställighet av domar eller för lagföring, vilket system grundar sig på principen om ömsesidigt erkännande (dom av den 16 november 2010, Mantello, C-261/09, EU:C:2010:683, punkt 35, dom av den 5 april 2016, Aranyosi och Căldăraru, C-404/15 och C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punkt 75, och dom av den 10 november 2016, Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, punkt 25).
- 47 Principen om ömsesidigt erkännande – vilken utgör en ”hörnsten” i det straffrättsliga samarbetet, såsom framgår av bland annat skäl 6 i rambeslutet – kommer inom det område som regleras av rambeslut 2002/584 till uttryck i artikel 1.2 i rambeslutet. Enligt den bestämmelsen är medlemsstaterna i princip skyldiga att verkställa en europeisk arresteringsorder (dom av den 5 april 2016, Aranyosi och Căldăraru, C-404/15 och C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punkt 79 och där angiven rättspraxis).
- 48 Härav följer att de verkställande rättsliga myndigheterna i princip endast kan vägra att verkställa en sådan order i de fall då verkställighet ska vägras enligt artikel 3 i rambeslut 2002/584 och i de fall då verkställighet får vägras enligt artiklarna 4 och 4a i rambeslutet. Medan verkställighet av den europeiska arresteringsordern utgör huvudregeln, är följaktligen en vägran att verkställa en sådan order utformad som ett undantag som ska tolkas strikt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 29 juni 2017, Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, punkt 19, och dom av den 10 augusti 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, punkterna 50 och 51).
- 49 Domstolen har visserligen redan godtagit att begränsningar av principerna om ömsesidigt erkännande och ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna kan införas under särskilda omständigheter. Såsom anges i artikel 1.3 i rambeslut 2002/584 får detta beslut inte leda till någon ändring av skyldigheten att respektera grundläggande rättigheter, i synnerhet såsom de följer av stadgan (se, i detta avseende, dom av den 5 april 2016, Aranyosi och Căldăraru C-404/15 och C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punkterna 82 och 83), och, i det aktuella fallet, särskilt i stadgans artikel 24 om barnets rättigheter, vilka måste respekteras av medlemsstaterna vid genomförandet av detta rambeslut.
- 50 När det är fråga om förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder är det emellertid i första hand den utfärdande medlemsstatens ansvar att tillse att dessa rättigheter iakttas. Det ska således presumeras att denna medlemsstat respekterar unionsrätten och i synnerhet de grundläggande rättigheter som erkänns av denna rättsordning (se, för ett liknande resonemang, yttrande 2/13 (unionens anslutning till Europakonventionen) av den 18 december 2014, EU:C:2014:2454, punkt 191 och där angiven rättspraxis).
- 51 Mot denna bakgrund bör det dock påpekas att eftersom det är fråga om ett undantag från den allmänna regeln om verkställigheten av den europeiska arresteringsordern, får skälet till att verkställighet ska vägras enligt artikel 3 led 3 i rambeslut 2002/584 inte tolkas så, att den verkställande

rättsliga myndigheten får vägra att verkställa en sådan arresteringsorder på grundval av en bedömning som inte uttryckligen föreskrivs i den bestämmelsen eller i andra bestämmelser i detta rambeslut. Det gäller bland annat en bedömning som består i att fastställa huruvida ytterligare villkor avseende en personlig utredning, vilka i det konkreta fallet i den verkställande medlemsstatens rättsordning utgör villkor för att åtala eller eventuellt döma en minderårig, är uppfyllda i förevarande fall.

- 52 Domstolen konstaterar vidare att en sådan bedömning sannolikt, såsom är fallet i det nationella målet, kommer att avse subjektiva omständigheter, såsom personlighet, omgivning och mognad hos den berörda minderåriga personen, eller objektiva omständigheter, såsom återfall och förekomsten av redan vidtagna ungdomsskyddsåtgärder, vilket i själva verket skulle leda till en verklig materiell omprövning av den bedömning som redan genomförts i samband med det rättsliga beslut som antagits i den utfärdande medlemsstaten, vilken ligger till grund för den europeiska arresteringsordern. Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 56 i sitt förslag till avgörande skulle en sådan omprövning åsidosätta principen om ömsesidigt erkännande och beröva den dess ändamålsenliga verkan. Denna princip innebär att det finns ett ömsesidigt förtroende för att var och en av medlemsstaterna erkänner den gällande straffrättsliga lagstiftningen i de andra medlemsstaterna, även då tillämpningen av de egna nationella bestämmelserna skulle leda till en annan lösning, och principen tillåter således inte att den verkställande rättsliga myndigheten ersätter den bedömning som redan gjorts i den utfärdande medlemsstaten inom ramen för det rättsliga beslut som ligger till grund för en europeisk arresteringsorder med sin egen den bedömning om straffbarhet för en minderårig som är föremål för en sådan arresteringsorder.
- 53 En sådan möjlighet skulle för övrigt också vara oförenlig med målet att underlätta och påskynda det rättsliga samarbete som eftersträvas genom rambeslut 2002/584 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 5 april 2016, Aranyosi och Căldăraru, C-404/15 och C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punkt 76, och dom av den 25 januari 2017, Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, punkt 31).
- 54 Det är nämligen utrett att rambeslutet har inrättat ett förenklat och effektivare system för överlämning mellan rättsliga myndigheter av personer som dömts eller misstänks för att ha åsidosatt straffrättsliga bestämmelser (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 juni 2012, West, C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, punkt 53, och dom av den 16 juli 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punkt 40), som undanröjer, vilket framgår av skäl 5 i rambeslutet, komplexiteten och riskerna för förseningar i samband med de utlämningsförfaranden som fanns före antagandet av det beslutet (dom av den 30 maj 2013, F, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, punkt 57).
- 55 Ett sådant syfte ligger bland annat till grund för handläggningen av de tidsfrister för antagande av beslut avseende den europeiska arresteringsordern (dom av den 30 maj 2013, F, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, punkt 58) som medlemsstaterna är skyldiga att iaktta (dom av den 25 januari 2017, Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, punkt 32 och där angiven rättspraxis), och vars betydelse uttrycks i flera bestämmelser i rambeslut 2002/584 (dom av den 16 juli 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punkt 29 och där angiven rättspraxis).
- 56 Vad särskilt gäller antagande av beslut om verkställighet av den europeiska arresteringsordern, föreskrivs i artikel 17.1 i rambeslut 2002/584 att en sådan order ska behandlas och verkställas med skyndsamhet. I rambeslutets artikel 17.2 och 17.3 fastställs exakta frister på 10 respektive 60 dagar för att fatta det slutgiltiga beslutet om verkställande av arresteringsordern, beroende på om den eftersökta samtycker eller inte till överlämnandet. Det är endast i särskilda fall – när den europeiska arresteringsordern inte kan verkställas inom dessa frister – som det enligt artikel 17.4 är möjligt att förlänga fristen med ytterligare 30 dagar. I sådana fall är den verkställande rättsliga myndigheten skyldig att omedelbart underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten om detta och ange skälen till förseningen. Bortsett från dessa särskilda fall är det endast i undantagsfall som en medlemsstat – i enlighet med artikel 17.7 i rambeslutet – får underlåta att iaktta nämnda tidsfrister. I sådana fall ska medlemsstaten underrätta Eurojust och ange skälen till förseningen.

- 57 För att förenkla och påskynda överlämningsförfarandet inom de tidsfrister som fastställs i artikel 17 i rambeslut 2002/584, innehåller beslutet i bilaga ett särskilt formulär som de utfärdande rättsliga myndigheterna ska komplettera genom att ange de specifika uppgifter som krävs.
- 58 Enligt artikel 8 i rambeslut 2002/584 omfattar dessa uppgifter den eftersöktes identitet och nationalitet, förekomsten av en verkställbar dom, en arresteringsorder eller något annat verkställbart rättsligt beslut med samma rättsverkan och som omfattas av artiklarna 1 och 2 i rambeslutet, brottets beskaffenhet och brottsrubricering, en beskrivning av de omständigheter under vilka brottet begåtts, inbegripet tidpunkt och plats samt den eftersöktes grad av delaktighet i brottet, det straff som dömts ut eller den straffskala för brottet som föreskrivs i den utfärdande medlemsstatens lagstiftning samt, om möjligt, andra konsekvenser av brottet.
- 59 Det framgår sålunda att nämnda uppgifter är avsedda att tillhandahålla de formella minimiuppgifter som är nödvändiga för att de verkställande rättsliga myndigheterna snabbt ska kunna verkställa den europeiska arresteringsordern genom att skyndsamt anta ett överlämningsbeslut. Det formulär som återfinns i bilagan till rambeslut 2002/584 innehåller inga specifika uppgifter som gör det möjligt för de verkställande rättsliga myndigheterna att i förekommande fall bedöma den berörda minderåriga personens särskilda situation mot bakgrund av subjektiva eller objektiva förhållanden, såsom de omständigheter som avses i artikel 57bis.1 och 57bis.2 i lagen om skydd för barn och ungdomar, som i det konkreta fallet utgör villkor för att åtala eller döma en minderårig enligt straffrätten i deras medlemsstat.
- 60 Det är riktigt, som den italienska och den rumänska regeringen har anfört i sina skriftliga yttranden, att för det fall de verkställande rättsliga myndigheterna anser att de uppgifter som tillhandahållits av den utfärdande medlemsstaten är otillräckliga för att de ska kunna besluta om överlämnandet, har de möjlighet enligt artikel 15.2 i rambeslut 2002/584 att begära att utan dröjsmål få nödvändiga kompletterande uppgifter i syfte att erhålla annan bevisning som ingetts till den utfärdande rättsliga myndigheten.
- 61 Domstolen konstaterar emellertid att denna möjlighet förblir en sista utväg enbart såvitt avser de undantagsfall där den verkställande rättsliga myndigheten anser att den inte har alla formella uppgifter som är nödvändiga för att utan dröjsmål fatta ett beslut om överföring. Mot denna bakgrund skulle en medlemsstats praxis som består i att bedöma den särskilda situationen för en minderårig som är föremål för en europeisk arresteringsorder utfärdad av en myndighet i en annan medlemsstat kunna tvinga den verkställande rättsliga myndigheten att systematiskt begära kompletterande uppgifter från den utfärdande rättsliga myndigheten för att kunna försäkra sig om att de ytterligare villkor avseende en personlig utredning är uppfyllda, vilket gör det möjligt att i det konkreta fallet åtala eller döma en minderårig i den verkställande medlemsstaten. Ett sådant handläggningssätt skulle kunna leda till att syftet att förenkla och säkerställa en snabb överföring berövas sin ändamålsenliga verkan.
- 62 Mot bakgrund av det ovanstående ska den andra frågan besvaras på följande sätt. Artikel 3 led 3 i rambeslut 2002/584 ska tolkas så, att den verkställande rättsliga myndigheten, när den ska besluta om att överlämna en minderårig som är föremål för en europeisk arresteringsorder, endast ska kontrollera huruvida den berörda personen har uppnått minimiåldern för att ställas till straffrättsligt ansvar i den verkställande medlemsstaten för de gärningar som ligger till grund för en sådan arresteringsorder, utan att beakta eventuella ytterligare villkor avseende en personlig utredning som i det konkreta fallet måste vara uppfyllda enligt lagen i denna medlemsstat för att åtala eller döma en minderårig för sådana gärningar.

Den tredje frågan

- 63 Med hänsyn till svaret på den andra frågan saknas anledning att besvara den tredje frågan.

Rättegångskostnader

⁶⁴ Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

- 1) Artikel 3 led 3 i rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, i dess ändrade lydelse enligt rådets rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009, ska tolkas så, att den rättsliga myndigheten i den verkställande medlemsstaten enbart ska vägra att överlämna minderåriga som är föremål för en europeisk arresteringsorder, när dessa enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning inte har uppnått den ålder som krävs för att ställas till straffrättsligt ansvar för de gärningar som ligger till grund för den arresteringsorder som utfärdats mot dem.
- 2) Artikel 3 led 3 i rambeslut 2002/584, i dess ändrade lydelse enligt rambeslut 2009/299, ska tolkas så, att den rättsliga myndigheten i den verkställande medlemsstaten, när den ska besluta om att överlämna en minderårig som är föremål för en europeisk arresteringsorder, endast ska kontrollera huruvida den berörda personen har uppnått minimiåldern för att ställas till straffrättsligt ansvar i den verkställande medlemsstaten för de gärningar som ligger till grund för en sådan arresteringsorder, utan att beakta eventuella ytterligare villkor avseende en personlig utredning som i det konkreta fallet måste vara uppfyllda enligt lagen i denna medlemsstat för att åtala eller döma en minderårig för sådana gärningar.

Underskrifter